

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

424

Vragen van het lid **Servaes** (PvdA) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *berichten over martelingen in Marokko* (ingezonden 21 mei 2015).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 29 oktober 2015)

Vraag 1

Kent u het Amnesty-rapport «Shadow of impunity: Torture in Morocco and Western Sahara»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Herkent u de uitermate zorgelijke bevindingen van het rapport dat in Marokko, ondanks een wettelijk verbod, nog steeds wordt gemarteld en dat arrestanten bijvoorbeeld worden bedreigd met verdrinking, verkrachting, fysiek geweld en de «roast-chicken»-behandeling? Zo ja, hoe beoordeelt u deze bevindingen?

Antwoord 2

Het rapport geeft aan dat in Marokko weliswaar geen sprake is van stelselmatische martelingen of inhumane behandeling, maar dat er desondanks nog veel incidenten zijn gemeld. Het kabinet neemt alle aantijgingen van mensenrechtenschendingen, wereldwijd, serieus. Dus ook deze. Nederland heeft hierover gesproken met de Marrokaanse autoriteiten. Inmiddels heeft Marokko de nationale wetgeving die marteling verbiedt verder aangescherpt.

Vraag 3

Klopt het dat mensen die een aanklacht indienen tegen marteling in Marokko het risico lopen zelf te worden vervolgd, bijvoorbeeld wegens valse aangifte? Zijn er ook mensen met de Nederlandse nationaliteit vervolgd nadat zij een aanklacht tegen marteling indienden? Zo ja, hoe vaak is dit voorgekomen?

¹ <http://www.amnestyusa.org/research/reports/shadow-of-impunity-torture-in-morocco-and-western-sahara>

Antwoord 3

Het Amnesty-rapport onderbouwt het risico op vervolging van indieners van klachten over martelingen onder meer met verwijzingen naar enkele in Frankrijk ingediende klachten over martelingen in Marokko. Het is niet goed mogelijk op basis van deze voorbeelden algemene conclusies te trekken. Voor zover bekend, hebben geen Nederlanders klachten over marteling in Marokko ingediend.

Vraag 4

Bent u bereid de bevindingen, conclusies en aanbevelingen in het Amnesty-rapport met de Marokkaanse autoriteiten te bespreken? Zo ja, kunt u de Kamer informeren over het verloop van deze gesprekken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

In zowel bilateraal als multilateraal verband komt de mensenrechtensituatie in Marokko aan bod. De bevindingen van het Amnesty International rapport zullen daarin worden meegenomen. Waar mogelijk zal de Kamer hierover worden geïnformeerd.

Vraag 5

In hoeverre dragen Nederlandse projecten in Marokko bij aan het voorkomen van mensenrechtenschendingen zoals marteling? Hoe succesvol zijn in dit verband het trainingsprogramma voor advocaten, aanklagers en rechters op het gebied van wetgeving en justitiële hervormingen, alsmede het project waarin de Dienst Justitiële Inrichtingen samenwerkt met Marokkaanse autoriteiten ter bevordering van mensenrechtenmonitoring in gevangenis (waarnaar u verwijst in de beantwoording van eerdere vragen)?² Kunt u aangeven of deze projecten nog steeds lopen? Wat zijn de (voorlopige) resultaten van de samenwerking? Lopen de projecten ook in de gevangenis en detentiecentra die in het rapport genoemd worden?

Antwoord 5

Nederland heeft in 2013 en 2014 met Marokko gewerkt aan een project dat bijdraagt aan de uitvoering van het door Marokko in 2014 geratificeerde Facultatieve Protocol bij het VN-Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing (OPCAT). Ook werkt Nederland samen met Marokko om de door Marokko in gang gezette hervorming van de justitiële sector te ondersteunen. Met de Nederlandse inzet wordt enerzijds de juridische hervormingen ondersteund en anderzijds het mensenrechtenbewustzijn en naleving daarvan bevorderd. Tot dusver zijn de Nederlandse ervaringen met projecten die erop zijn gericht mensenrechtenschendingen te voorkomen positief. De projecten waarnaar u in uw vraag verwijst, zijn goede voorbeelden. Het project waarbij de Dienst Justitiële Inrichtingen in 2013 en 2014 was betrokken, was erop gericht de omstandigheden in detentie beter te monitoren. Het getrainde personeel wordt ingezet om de omstandigheden in alle detentiecentra in Marokko te monitoren en behoort tot de lokale afdelingen van de Nationale Raad voor de Rechten van het Mens (CNDH). Dit onafhankelijke orgaan heeft het mandaat klachten te onderzoeken, detentiebezoeken af te leggen en daarbij tot onderzoek over te gaan. Marokko heeft aangegeven de inzet op dit terrein voort te zetten door in november 2015 het CNDH aan te wijzen als Nationaal Preventiemechanisme. Het trainingsprogramma voor advocaten, aanklagers en rechters op het gebied van wetgeving en de samenwerking met Marokko om de justitiële sector te ondersteunen loopt nog. Het programma heeft ten doel een grotere onafhankelijkheid van de justitiële sector te realiseren. Ten slotte werkt Nederland nauw samen met tal van lokale maatschappelijke organisaties om mensenrechten steviger in de samenleving te verankeren. Voorbeeld hiervan is een project waarbij een curriculum wordt ontwikkeld en advocaten worden getraind in het gebruik van het internationaal recht bij de verdediging van cliënten. Ook worden workshops georganiseerd voor

² Aangangsel bij de Handelingen 2013–2014 nr. 265

personen die werkzaam zijn in de detentiesector, zoals bewakers, zorgverleners, om hen bewust te maken van de rechten van gedetineerden.

Vraag 6

Kunt u aangeven in hoeverre de problematiek van mensenrechtenschendingen en marteling aan de orde is geweest bij het besluit om samen met Marokko op te trekken op het gebied van terrorismebestrijding, onder meer in het kader van het Global Counter Terrorism Forum?³ Erkent u dat bij de strijd tegen terrorisme een risico bestaat dat het leidt tot repressief optreden en mensenrechtenschendingen door staten? Zo ja, op welke wijze heeft u dit risico ondervangen in de genoemde samenwerking?

Antwoord 6

Marokko en Nederland werken intensief samen op het gebied van terrorismebestrijding. Expliciet uitgangspunt is dat terrorismebestrijding plaats moet vinden binnen de kaders van het internationale recht, en in het bijzonder van de mensenrechten.

Dit uitgangspunt geldt ook voor het Global Counterterrorism Forum (GCTF). De uitwisseling van ervaringen en inzichten van deelnemende landen gaat onder andere over: verdere versterking van de rechtsstaat en het justitiële apparaat in het bestrijden van terrorisme. Samenwerking binnen het GCTF geeft de mogelijkheid deze thema's bespreekbaar te maken en eventuele onderliggende problemen aan te pakken door bijvoorbeeld capaciteitsopbouw te bevorderen.

Binnen het GCTF wordt gewerkt met werkgroepen. Één daarvan richt zich op het versterken van de rechtstaat. Een andere werkgroep richt zich op het ontwikkelen van beleidsaanbevelingen voor detentie van terroristen en hun re-integratie nadat zij hun straf hebben uitgezeten. Marokko en Nederland dragen hier actief aan bij.

Vraag 7

Hoe beoordeelt u de reactie van het Marokkaanse Ministerie van Binnenlandse Zaken op het Amnesty-rapport, die het afdoet als een provocatie en stelt: «Amnesty International probeert de veranderingen te forceren, maar dat heeft tijd nodig.»⁴

Antwoord 7

Hoewel de Marokkaanse regering bijzonder kritisch is op het Amnesty-rapport, heeft Marokko ook inhoudelijk gereageerd en aangegeven wat voor maatregelen zijn getroffen en nog getroffen moeten worden. Nederland verwelkomt deze maatregelen en zal de voortgang blijven volgen.

³ <http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2015/05/11/nederland-en-marokko-gaan-global-counter-terrorism-forum-leiden.html>

⁴ <http://nos.nl/artikel/2036571-marokko-martelrapport-amnesty-is-provocatie.html>